

skulde tro, de kun daarligt kunne forenes. Det lader sig maaske dog gøre, og der har under Udvalgsbehandlingen været ikke saa smaa Chancer for at opnaa Enighed. Den ærede Ordfører slog stærkt derpaa, og jeg vil vise ham den Retfærdighed at sige, at jeg tror, at paa ham vilde Enigheden ikke være strandet. Imidlertid er det endt med, at det ikke lykkedes at tilvejebringe en saadan Enighed, og det uagtet der i forrige Samling under Udvalgsbehandlingen var opnaaet Enighed om hele det Formaal, der nævnes i Lovforslagets Titel: at frede Naturen mod Menneskers Indgriben. Af den Beretning, der blev udsendt den 26. September i Fjor, fremgaar, at Enighed var opnaaet paa hele dette Omraade, og skønt den kun var tilvejebragt i et Underudvalg, er der ikke mindste Grund til at tro, at Forslaget ikke vilde være blevet tiltraadt af det samlede Udvalg, hvis Sagen var gaaet videre, hvis ikke Forhandlingerne paa Grund af den fremrykkede Tid var blevet standset.

Hvad det andet Formaal angaar: at give Almenheden Ret til Færdsel i Naturen, aabne Adgangen til Naturen, har der derimod ikke været opnaaet Enighed, skønt der ogsaa paa det Omraade har vist sig visse Symptomer paa, at Enighed havde kunnet naas, hvis man havde haft Tid til at føre Forhandlingerne videre. I denne Samling er der imidlertid sket det ogsaa efter min Mening beklagelige, at den Enighed, der var opnaaet i Underudvalget i forrige Samling, ikke er blevet opretholdt; der er opstaaet Divergenser om Ting, som man var enig om i Fjor. Disse Divergenser drejer sig ikke om Naturfredning i alleregentligste Forstand, Fredning af Plantevækst, Dyreynglepladser o. lign., thi om dem er der fuldstændig Enighed; Uenigheden findes der, hvor det drejer sig om Landskabers Fredning, om Fredning af Dele af Landet, som det kunde have Interesse at frede. Jeg har da alene stillet nogle Ændringsforslag, som vi i Fjor var enige om. Blandt dem er Ændringsforslaget under Nr. 1, der tilsigter en Forandring af Lovforslagets § 1, 1ste Stykke.

Det hedder i Lovforslaget, at der kan iværksættes Fredning af Landskaber, „som paa Grund af deres Skønhed eller Ejendommelighed har væsentlig Betydning for Almenheden“. „Almenheden“ er et uklart Udtryk. Hvad vil det sige, at de har væsentlig Betydning for Almenheden? Det kunde være naturligt at opfatte Ordet saaledes, at det betød: den store Befolkning, Flertallet af eller den samlede Be-

folkning. Men nu er det saaledes, at Lovens praktiske Gennemførelse er blevet stykket ud mellem 23 Fredningsnævn, Københavns og 22 Amsraadskreds-Nævn: disse 23 forskellige Institutioner skal afgøre, hvad der er af væsentlig Betydning for Almenheden. Det er da ganske naturligt, at de vil afgøre det hver paa sit Omraade saaledes, at der bliver taget Hensyn, ikke til den samlede danske Almenhed, men til $\frac{1}{23}$ af den, og det er denne Stykken ud i lokale Hensyn, der bringer mig til at stille mit Ændringsforslag. Jeg maa kræve, at Hensynet til den samlede Almenhed skal være det afgørende. Derfor foretrækker jeg det Udtryk, som jeg foreslaar i Ændringsforslag Nr. 1, at de Omraader, som fredes, skal have „national Værdi“. Man skal nemlig huske paa, at naar der er Tale om at frede et Stykke Land, betyder en Fredning, at man lægger maaske ikke saa lidt snærende Baand paa dets materielle Udvikling. Fredningen kan gaa ud paa, at en Landsdel ikke maa forandres, men skal bevares uforandret, som den er, at den ikke maa beplantes, men navnlig ogsaa, at den ikke maa bebygges eller i alt Fald kun paa den Maade, som et Nævn anser for rigtig. Det er klart, at Bestemmelser af den Art kan blive meget generende for Stedets materielle Udvikling, og derfor bør saadanne Bestemmelser kun træffes, naar der virkelig er nationale Grunde for at gøre det.

Et Sted som Møens Klint er illustrerende: Selv om der var Mulighed for, at denne Klint paa samme Maade som Stevns Klint kunde hugges eller saves ud til Kridtblokke og føres bort pr. Bane eller Skib, bør Nationen selvfølgelig ikke tillade det. Dette naturskønne Parti har saa stor national Værdi, at vi sætter dets Bevarelse over den materielle Fordel, der kunde vindes ud deraf. Det samme kan gøres gældende med Hensyn til mange andre Punkter i Landet; der er ingen Tvivl om, at paa Bevarelsen af Bornholms skønne Klipper og af Raabjerg Mile, delvis ogsaa af Silkeborg-Eggen, vil vi se paa samme Maade. Men det kan ikke være hensigtsmæssigt at bevare hvilke som helst Dele af Landet — som man maaske kunde have lokal Interesse i at frede — ved lignende snærende Baand. Jeg tænker bl. a. paa den jyske Hede; der vil man kunne gaa for vidt i Naturfredning. Det hører ikke blot Teoriens Verden til, men vi hører ogsaa den jyske Poet i hysteriske Toner klage over, at Heden forsvinder; den bliver borte, man beplanter og bebygger den, men man skulde